

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Věcné podmínky

2. Životospráva
3. Psychosociální podmínky
4. Organizace
5. Řízení mateřské školy
6. Personální a pedagogické zajištění
7. Spoluúčast rodičů

4. Hra jako základní prostředek vzdělávání

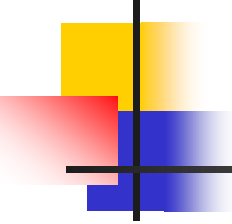

- Hra jako spontánní aktivita dítěte
- Hra jako metoda
(měla by vykazovat známky hry jako
spontánní činnosti)

Charakteristické znaky hry

1. Hra je svobodným jednáním. Dítě si ji vybírá z vlastní vůle, vychází z jeho zájmu a uplatňuje při ní vlastní fantazii. Svobodu dětské hry lze spatřit ve výrazu tváře dětí, který signalizuje spokojenost, radost ze hry, potěšení.
2. Hra není „obyčejný“ život. Je to vlastně dočasné „vystoupení“ z tohoto života do sféry aktivity s vlastní tendencí. I děti ví, že to, co dělají ve hře je „jen tak“. Hra ale zároveň odráží jejich prožitky, jejich vidění

-
-
4. Uzavřenost a ohraničenost je dalším znakem hry. Hra začíná a končí v určitém okamžiku. Odehraje se.
 5. Možnost opakování hry. Tím, že se odehrála, vstupuje do povědomí jako duchovní výtvor a může se kdykoli opakovat.
 6. Hra je řád. Vše, co je spojováno s vnitřním řádem hry, lze shrnout do pojmů rytmus a harmonie. Jako výrazný prvek tohoto řádu uvádí autor pojem napětí. U dětí je napětí patrné v jejich zaujatosti hrou, v ponoření se do hry, z kterého se mnohdy nenechají vytrhnout.

Co je a co není hra

- funkčně bezobsažné činnosti, založené na mechanické manipulaci, stereotypní, destruktivní, agresivní či dokonce asociální činnosti
- manipulativní činnosti dospělých

Opravilová, 2009

LITERATURA

- CAIATIOVÁ, M., DELAČOVÁ, S., MULLEROVÁ, A. *Volná hra*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-011-1
- DUPLINSKÝ, J. Dětská hra a psychologie. *Pedagogika*, 4/2001, s. 537 – 540.
- FONTANA, D. *Psychologie ve školní praxi*. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-626-8
- HAVLÍNOVÁ, M., VENCÁLKOVÁ, E. a kol. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-061-5
- HUIZINGA, J. *Homo ludens*. Praha: Mladá fronta, 1971.
- KOŽÁTKOVÁ, S. *Hry v mateřské škole v teorii a praxi*. Praha : grada, 2005. ISBN 80-247-0852-3
- LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-195-X
- MILLAROVÁ, S. *Psychologie hry*. Praha: Panorama, 1978.
- OPRAVILOVÁ, E. *Předškolní pedagogika II. Hra*. Liberec : Technická univerzita, 2004. ISBN 80-7083-786-1
- OPRAVILOVÁ E. *Dítě si hraje a poznává svět*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.
- PŘÍHODA, V. *Ontogeneze lidské psychiky, 1.díl*. 4. vydání. Praha: SPN, 1964.
- SEVEROVÁ, M. *Hry v raném dětství*. Praha: Academia, 1982.

5. Individualizace

- jedná se o výchovu a vzdělávání, které **je zaměřeno na dítě, jeho potřeby, zájmy a schopnosti**
- úkolem školy je umožnit každému dítěti rozvinout maximálně svůj potenciál a to v takových podmínkách, které respektují jeho individualitu

Formulace cíů

- nevycházejí z obsahu vzdělávání a nejsou formulovány předmětově (jako tomu bylo v rámci výchovných složek – např. cíle výtvarné výchovy), ale **vycházejí od dítěte** - jsou zaměřeny k jeho osobnosti (rozvoji a učení dítěte....), a **jsou integrované** (zahrnují celou osobnost dítěte)
- **nerozlišujeme jednotlivé izolované discipliny** (dříve označované jako „složky“ výchovy)

Nové strategie a metody

- **vzdělávání se realizuje nejen v řízených činnostech, ale průběžně, ve veškerém vzdělávání, ve všech situacích,** k nimž v mateřské škole dochází
- dítě se učí především na základě své interakce s okolím a **svou vlastní činností (spontánní)**
- metoda prožitkového učení je založena na **přímých zážitcích dítěte a** vychází z jeho **samostatné činnosti, individuální volby,** z jeho zvědavosti a potřeby objevovat.

INDIVIDUALIZACE

VYŽADUJE, ABY PEDAGOG
ROZLIŠOVAL NÁROKY NA DĚTI
A BRAL V ÚVAHU JEJICH
RŮZNÉ PŘEDPOKLADY
(7 typů intelligence)

TYPY INTELIGENCE

- verbální
- logicko-matematická
- prostorová
- hudební
- tělesně-kinestetická
- interpersonální
- intrapersonální
- přírodní

Co individualizace je:

- Pozorování dětí při všech činnostech se záznamy z něho
- Spolupráce s rodiči dítěte za účelem spolupodílení se na poznání dítěte a plánování jeho dalšího vývoje
- Dobrá znalost dítěte (věkové i individuální zvláštnosti, potřeby)
- Pečlivé plánování - individuální a skupinové činnosti
- Prokazování úcty dětem, brát vážně jejich nápady, názory
- Povzbuzování dětí k samostatnému řešení problémů
- Kladení otázek, které děti vedou k samostatnému myšlení a nalézání odpovědí
- Začleňování dětí do přípravy a realizace činností v MŠ
- Umožnění vlastní volby dítěte
- Připravením bohatého prostředí dávat dětem prostor k rozvoji všech typů inteligence / schopností
- Stavění na dosavadních zkušenostech a vědomostech každého dítěte
- Analyzování průběh učení/rozvoje dětí a jeho výsledků

Co individualizace není:

- povídání si s jedním dítětem
- v době, kdy si ostatní děti hrají, sednout ke stolu s dítětem, které si neumí zapnout knoflíky u košile nebo pojmenovat barvy, a tyto dovednosti s ním trénovat
- samostatná práce každého dítěte
- chválení za hlouposti se záměrem, aby „každý zažil úspěch aspoň jednou za den“
- přehlížení nedostatků v chování dítěte či jeho
- neúčelné snižování nároků na některé děti
- zadávání úkolů, o kterých učitelka předem ví, že dítě nezvládne (a následná pomoc)
- nechat děti dělat si co chtějí

Jak zajistit, aby mělo každé dítě příležitost učit se podle svých předpokladů a schopností:

UVĚDOMIT SI JEDINEČNOST KAŽDÉHO DÍTĚTE -

Každé dítě je nositelem jedinečného vzoru a časového průběhu vývoje, stejně tak jako individuální osobností s jedinečným stylem učení, temperamentem, potřebami, zájmy, **charakteristickou strukturou inteligence, vloh a schopností.**

PLÁNOVAT BOHATOU NABÍDKU ČINNOSTÍ - Připravili učitelka takových **činností dostatečné množství** a mají-li děti **možnost si mezi nimi vybrat** takové, které odpovídají jejich zájmům a schopnostem, učinila tak jeden z velmi významných kroků k individualizovanému vzdělávání.

LITERATURA

- BRIERLEY, J. *7 prvních let života rozhoduje*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-109-6
- BRUCEOVÁ, T. *Předškolní výchova*. Praha: Portál, 1996.
- BURDÍKOVÁ, L., KREJČOVÁ, V. Jedna z cest, jak si vytvořit nové kurikulum pro svoji mateřskou školu (2. část). In *Vedení mateřské školy, koncepce rozvoje školy a její realizace*. Praha: RAABE, 2002, s.18-22.
- HAVLÍNOVÁ, M., VENCÁLKOVÁ, E. a kol. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole (aktualizovaný program)*. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7376-061-5
- HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha: Portál, 2004.
- KOUKOLÍK, F., DRTILOVÁ, J. *Vzpouza deprivantů*. Praha : Makropulos, 1997.
- KOVALIKOVÁ, S. *Integrovaná tematická výuka*. Kroměříž: Spirála, 1995. ISBN 8-901873
- Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha)*. Praha : MŠMT, 2001. ISBN 80-211-0372-8
- Národní zpráva o stavu předškolní výchovy, vzdělání a péče o děti předškolního věku v České republice*. Praha : MŠMT, 2000. ISBN 80-7168-746-4
- OPRAVILOVÁ, E., GEBHARTOVÁ, V. *Rok v mateřské škole: učebnice pro pedagogické obory*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-847-3
- PELIKÁN, J. *Výchova jako teoretický problém*. Ostrava: Amosium servis, 1995. ISBN 80-85498-27-8
- PREKOPOVÁ, J. *Malý tyran*. Praha : Portál, 1993.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Věstník MŠMT, sešit 2, Ročník LXI, únor 2005.